

ETNINĖS KULTŪROS ELEMENTAI JAUNIMO ORGANIZACIJŲ VEIKLOJE

LAIMA ANGLICKIENĖ

Vytauto Didžiojo universitetas

Straipsnio objektas – jaunimo organizacijų veiklos kryptys etninės kultūros srityje.

Darbo tikslas – aptarti, kiek liaudies dainos paplitusios jaunimo organizacijų dainuojamajame repertuare, taip pat kiek lietuvių etninis paveldas yra naudojamas šiandieninėje jaunimo organizacijų veikloje.

Tyrimo metodai – lyginamasis, interpretacinis.

Žodžiai raktai: etninė kultūra, folkloras, lietuvių liaudies dainos, skautai, ateitininkai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, atkuriamos tarpukariu aktyviai veikusios, o po sovietų okupacijos uždraustos skautų, ateitininkų organizacijos. Savo veiklą tęsia sovietmečiu susikūrusios žygeivių, Eucharistijos bičiulių, kuriasi naujos – maironiečių, kudirkaičių, valančiukų ir kitos organizacijos bei judėjimai. Visi jie turi savo tikslus, bet juos vienija ir bendras uždavinys – rūpintis tautos kultūros išsaugojimu bei puoselėti lietuviškas tradicijas. Straipsnyje ir bus apžvelgiamas jaunimo organizacijų ryšys su lietuvių etnine kultūra¹.

Terminas „jaunimo organizacijos“ nėra visai tikslus, nes tiek skautu, tiek ateitininku, kurių veiklos pavyzdžiais daugiausia remsimės, galima būti visą gyvenimą. Bet čia bus aptariama šioms organizacijoms priklausančių jaunimo grupių veiklos kryptys, susijusios su tradiciniu lietuvių folkloru. Jaunimo grupes nesunku išskirti, nes jos ir organizacijų viduje skirstomos pagal amžių. Antai skautų draugovėse skirstomasi į tokias grupes:

1) 6–11 m. berniukai ir mergaitės yra *jaunesnieji skautai*, arba „vilkiukai“, „vilkių gauja“, tai tarptautinis jauniausiųjų skautų grupės pavadinimas. Kaip tik šios amžiaus grupės programa paremta Rudyardo Kiplingo „Džiunglių“ knyga, kurioje aprašomas Mauglio gyvenimas tarp vilkiukų;

2) 12–14 m. vaikai yra *skautai*, dar vadinami „citrinomis“, tokį vardą gavę dėl savo geltono kaklaraiščio (anksčiau vadinti ir „geltonšlipsis“);

3) 15–17(18) m. merginos ir vaikinai – *patyrę skautai*, arba „vyšniukai“, „vyšnios“ (taip vadinami dėl vyšnių spalvos kaklaraiščio);

4) 18–25 m. ir vyresni jaunuoliai – *vyresnieji skautai*, besiskirstantys pagal lytį. Jie dar būna kandidatai ir tikrieji vyresnieji skautai – broliai vyčiai ir vyresniosios sesės²;

5) *skautai akademikai* – tai studentai, priklausantys skautų organizacijai.

Panašiai pagal amžių skirstomi ir ateitininkai: *jaunučiai* (vaikai iki 15 m.), *moksleiviai*, *studentai* ir *sendraugiai*.

Straipsnyje nebus aptariami folkloro ansambliai ir įvairūs kraštotyros judėjimai, kurių darbas tiesiogiai susijęs su etninės kultūros puoselėjimu. Kartais visų jų veikla susilieja, nes organizacijos, norėdamos autentiškai švęsti svarbesnes kalendorines šventes, į jas pasikviečia ir folkloristų.

Liaudies dainų vieta jaunimo organizacijų dainuojamajame repertuare

Kaip ryškiausia etninės kultūros panaudojimo pavyzdį plačiau apžvelgsime liaudies dainas, nes pasakojamieji tautosakos žanrai, choreografinis folkloras pasitelkiami rečiau, nors per jaunimo organizacijų susibūrimus neapsieinama ir be liaudies žaidimų, ratelių bei šokių.

Prieš aptariant, kurią dalį liaudies dainos sudaro jaunimo organizacijų repertuare, vertėtų stabtelėti prie viso jų dainuojamojo repertuaro. Susisteminę prieinamą medžiagą, jį galėtume skirstyti į keturias grupes:

1) Įvairaus laikotarpio populiarių muzikos grupių ir atskirų atlikėjų dainuojamos dainos („Hiperbolės“, „Fojė“, „Airijos“, „Anties“, „Naktinių personų“, V. Kernagio, G. Paškevičiaus, Keistuolių teatro, Aktorių trio ir kt.). Šis repertuaras yra nuolatos atnaujinamas, nes į jį įtraukiamos neseniai sukurtos ar naujai aranžuotos senesnės dainos, dažnai skambančios per radiją ir televiziją. Antra vertus, tarp neformalaus jaunimo jau keletą dešimtmečių populiarios dainos, kaip antai „Kregždutės“, „Svajoklis“, „Raskila“, „Boružėlė septyntaškė“ ir kt., naujai aranžuotos, popso atlikėjams taip pat garantuoja sėkmę.

2) Autorinės, t. y. organizacijos narių sukurtos, dainos. Kai kurių dainų autoriai ne visada žinomi arba jų autorystė priskiriama skirtingiems asmenims. Tokios dainos dažnai būna skirtos išimtiniams organizacijų įvykiams pažymėti, dainuojamos kelis dešimtmečius, jos, kaip ir liaudiškos dainos, pradeda varijuoti.

3) Lietuvių liaudies dainos. Beje, kai kurios liaudiškos dainos susiejamos su konkrečia organizacija, pavyzdžiui, daina „Aš turėjau kuiną seną“ Kauno technologijos universiteto žygeivių klubo „Ažuolas“ tinklalapyje įvardyta kaip žygeiviška³, skautų „Dainorėlyje“⁴ dainos „Aš su savo boba“, „Ten toli ošia žalia girelė“ (labiau žinoma pavadinimu „Čigonai“), „Vai, kur buvai, dzieduk mano“ pavadintos skautiškomis, nors jas dainuoja turbūt visų organizacijų nariai.

4) Prie dainų sąlygiškai būtų galima skirti ir religines giesmes, giedamas tiek skautų, tiek ateitininkų. Jos sudaro didelę jų repertuaro dalį ir giedamos įvairių susibūrimų, religinių švenčių progomis.

Organizacijos ar jų padaliniai (draugovės, kuopos) leidžia dainų ir žaidimų rinkinėjus. Skautams tai būna netgi viena užduočių – projektų, kurie skiriami atskirioms draugovėms. Toks pavyzdys galėtų būti Kauno krašto Gabijos draugovės skaučių 1998 m. parengtas dainų rinkinėlis. Merginos dalyvavo skautų susibūrimuose, užrašė juose skambėjusias dainas ir „išleido“ dvidešimties egzempliorių dainų rinkinėlį „Dainorėlis“⁵. Jame randame 200 dainų. Žvelgiant folkloristo akimis, tradicinės dainos sudarytų 16 procentų (30 dainų) viso repertuaro⁶. Vis dėlto šio dainų rinkinėlio leidyba nebuvo tęsiama, vadovams dainynėlis pasirodė ne visai tinkamas, nes jame per daug populiarių dainų ir per mažai skautiškų ir liaudies⁷.

Studentai ateitininkai tūkstančio egzempliorių tiražu taip pat yra išleidę dažniausiai jų dainuojamų liaudies ir kitokių dainų bei giesmių rinkinį „Giesmyną-dainyną“⁸. Abu leidinukai yra nedidelio formato (A6), kad būtų patogų visur juos nešiotis. Pasak „Giesmyno-dainyno“ rengėjos, jame pateikta labai nedaug liaudies dainų, dažniausiai tos, kurias moka ir dainuoja moksleiviai, nes leidinys skirtas stovykloms⁹.

Dainos ir žaidimai publikuojami ir abiejų organizacijų tinklalapiuose. Antai iš skautų akademikų (t. y. skautų studentų) puslapyje¹⁰ skelbiamų 166 dainų 46 (28%), o iš Vilniaus ateitininkų tinklalapyje¹¹ skelbiamų 232 dainų 47 (20%) yra liaudies dainos. Taigi ir spausdinti, ir virtualūs dainų rinkiniai rodytų, kad liaudies dainos tiek tarp skautų, tiek tarp ateitininkų nėra labai populiarios.

Atkreiptinas dėmesys ir į dainų pateikimą bei jų skirstymą. Aptariamuose rinkinėliuose jos rūšiuojamos toli gražu ne pagal mokslinius, o tik pagal pačioms organizacijoms svarbius kriterijus arba sudėliotos abėcėliškai. Skautų „Dainorėlyje“ išskirti tokie žanrai: himnai (valstybinis, Lietuvos skautijos, skautų tautinių stovyklų, „Gaudeamus“), skautų akademikų dainos, populiarių muzikos grupių (jas išvardijant), skautų, liaudies, įvairios dainos (jų atlikėjai, matyt, buvo nežinomi rinkinio sudarytojoms), maldelės, šūkių ir žaidimai. Vilniaus ateitininkų tinklalapyje visos dainos – tiek liaudies, tiek populiarių grupių – sudėtos pagal abėcėlę. Žygeivių klubo „Ažuolas“ tinklalapyje¹² išskirtos trys dainų grupės: žygeiviškos, liaudies, kitos. Vilniaus Gedimino technikos universiteto turistų klubo tinklalapyje¹³ dainos skirstomos į lietuviškas (jas grupuojant taip: V. Kernagio, „Fojė“, A. Mamontovo ir įvairių atlikėjų dainos) ir rusiškas. Beje, pastarųjų netgi daugiau nei lietuviškų. Kiekviena karta, matyt, turi savo mėgstamas dainas, be to, tinklalapiuose pateikiamų dainų repertuaras priklauso ir nuo keleto žmonių, pateikiančių dainą viešam naudojimui, prioritetų.

Vis dėlto, atidžiau pasidomėjus skautų ir ateitininkų veikla, akivaizdu, kad internetinės dainų publikacijos neatspindi tikrojo vaizdo. Apklausus šių organizacijų grupių vadovus ir narius, galima daryti išvadą, kad liaudies dainos yra daug populiarsnės, nei rodytų viešai skelbiama medžiaga. Jaunimo organizacijų parengtuose dainynėliuose paprastai nepateikiama kalendorinių apeigų dainų, kurių daugiau ar mažiau moka kiekvienas skautas, ateitininkas ar žygeivis. Jie visi laikosi lietuviškų tradicijų, švenčia tradicines kalendorines šventes. Kiekvienas

organizacijos padalinys turi savų šventimo tradicijų. Vienos šventės švenčiamos nedideliame būrelyje, kitos rengiamos drauge su keliomis grupėmis. Žygeiviai jau turi kelių dešimtmečių kalendorinių švenčių šventimo patirtį¹⁴. Kitų organizacijų patirtis yra mažesnė, jų tradicijos tebekuriamos. Kai kurios skautų ir ateitininkų šventės yra priderinamos prie kalendorinių švenčių, tada įtraukiama ir tradicinės kultūros elementų – dainų, šokių, žaidimų. Pavyzdžiui, Kauno krašte skautai per Jurgines (šventas Jurgis yra skautų globėjas) švenčia Pavasario šventę. Stengiamasi švęsti būtinai balandžio 23 dieną, šiek tiek laikantis ir Jurginių tradicijų¹⁵. O štai Kauno ateitininkai kasmet mini Vėlines. Renginyje dalyvaujančios kuopos parengia savo programą: deklamuoja eiles, vaidina vaizdelius ar dainuoja šia proga labiausiai tinkančias liaudiškas našlaičių dainas¹⁶. Pasak organizacijų vadovų, prie konkrečios datos priderintą renginį būna daug lengviau režisuoti.

Švenčiant didžiąsias kalendorines šventes – Velykas, Rasas, kartais yra pasikviečiamas folkloro ansamblis, tada repertuaras priklauso ir nuo jo. Pavyzdžiui, kauniečiams švenčiant Atvelykį rengiamos vaikų Velykėlės, vaikų folkloriniai ansambliai parodo koncertinę programėlę. Šventėje dalyvaujantys skautai organizuoja įvairius, dažniausiai estafetinius žaidimus – margučių nešimą šaukštuose, imituotų didelių margučių varymą lazda, puodynės daužymą, šokinėjimą įsilipus į maišus, per virvę, popierinių malūnėlių lankstymą ir pan.

Atidžiau tiriant skautų veiklą paaiškėjo, jog anksčiau jiems buvo svarbus dainų populiarumas, kad visi jas mokėtų ir galėtų dainuoti. Pastaruoju metu ryškėja kita tendencija – mokomasi naujų kūrinų. Renginio metu visiems išdalijami lapeliai su dainų žodžiais ir dainuojama iš jų arba dar prieš renginį draugovės pasimoko dainuoti kokią nors dainą. Tada jau dainuojama retesnė – visiems tinkanti ir patinkanti¹⁷.

Ateitininkams vis dėlto ir dabar tebėra svarbus dainos populiarumas. Pasak Vaišvydovos šv. Cecilijos ateitininkų kuopos vadovės Laimos Botyrienės, ateitininkams dainos atlieka daugiau fono funkciją ir dažniausiai dainuojamos tos, kurių nereikia specialiai mokytis, kurias visi moka, arba tos, kurias gali vesti vienas žmogus, o kitiems tereikia kartoti nesunkų priedainį¹⁸.

Pasak organizacijų narių, jie vis labiau stengiasi įtraukti į savo veiklą kuo daugiau etninės kultūros elementų. Aišku, daug kas priklauso nuo vadovų ir kiekvienos grupės interesų. Seniau labiau dainuodavę populiarių grupių dainas, o dabar mėgstamesnės yra liaudiškos. Be to, liaudies dainos labiau patinka jaunesniems vaikams. Pavyzdžiui, skirtingų amžiaus grupių skautų laužų (per vakarinius pasisėdėjimus stovyklose prie laužo) repertuaras ryškiai skiriasi: „vilkiukai“ mėgsta dainuoti liaudiškas, o vyresnieji – populiarių grupių dainas¹⁹.

Skautų dainuojamos liaudies dainos

Peržiūrėjus dainų rinkinius, apklausus jaunimo organizacijų dalyvius, matyti, kad daugelis jaunimo organizacijų dainuoja tas pačias dainas, ypač lauko stovyklose, kai draugėn susiburia daug įvairaus amžiaus žmonių. Vėliau susikūrusios arba

atkurto organizacijos nemažą savo šiandieninio repertuaro dalį, kai kurias tradicijas yra perėmusios iš ankstesnių judėjimų – žygeivių, Eucharistijos bičiulių, folkloro ansamblių, kraštotyros būrelių, kurie buvo aktyviai įsitraukę į XX a. 7–8-ojo dešimtmečio kraštotyrynį judėjimą²⁰. Aptarsime skautų dainuojamų liaudies dainų repertuarą, kuris atspindės ir daugelio kitų organizacijų repertuaro tendencijas.

Dainų repertuaras labai priklauso ir nuo amžiaus grupių. Daugelio dainų atlikimas ritualizuotas – jos dainuojamos tik tam tikro amžiaus narių ir tik tam tikromis progomis.

Jauniausiems skautams, „vilkiukams“, reikia daugiau veiksmo, todėl jie dainuoja tik kai kuriuos dainų posmus arba tas dainas, kuriose yra kartojimų ir rodomi kokie nors judesiai imituojant apdainuojamus vaizdus. Pavyzdžiui, mėgstamos dainos „Atskrido paukšteliai“, „Padainuokime sustoję“, „Išėjo tėvelis į mišką“. Pasitaiko, kad dainos žodžiai perkuriami, pakeičiami pritaikant juos prie vaikų amžiaus. Sakykime, dainoje „Išėjau karčemėlėn žalio vyno išgert“ žodžiai „žalio vyno“ keičiami „balto pieno“, pastaruju metu – „kokakolos“ (tarsi pabrėžiant, kad mažiems vaikams negalima vyno gerti). Be šiai dainai įprasto kukavimo, priedainyje dainuojami ir kitokie garsažodžiai: „Oi lylia, oi lylia, oi lylia kukū zvimbt“. Dainą kartojant, jų vis daugėja: „Oi lylia, oi lylia, oi lylia kukū zvimbt, rumba rumba, vaš vaš vaš, ūūū yyy, kisa kisa, zuzi zuzi, tirli pirli, nuostabu“ (VDU ER 763 p. 106)²¹. Garsažodžių kartojimas lavina vaikų atmintį.

„Vilkiukams“ patinka ir formulinės konstrukcijos dainos, kaip antai „Ant tėvelio lauko“. Ją taip pat mėgstama keisti ar įterpti kokią naują detalę iš skautų gyvenimo, pavyzdžiui: „O kas ant to lauko yr? – Ogi dideliausias kalnas. Ant kalno – dideliausias medis“. Paskui išskaičiuojama: šakos, lapai, lizdas, kiaušis, paukštis, plunksnos, patalai, po patalais – meilė, iš meilės – vaikas, iš vaiko – dideliausias skautas, iš skauto – dideliausias vadovas (VDU ER 763 p. 61–62). Vienybei pajusti dainuojama visiems susikabinus rankomis per liemenį. Pažymėtina, kad šią dainą viena ypatiną proga – po savo įžodžio (priesaikos) – dainuoja ir „vyšniukai“.

„Vilkiukams“ parenkamos dainos turi būti linksmos ir ritmiškos. Einant į žygį, žiūrима, kad daina būtų tinkama dainuoti žygiuojant. Pavyzdžiui, vadovas veda dainą, t. y. padainuoja eilutę, o vaikai atkartoja.

„Citrinų“, „vyšniukų“, vyresniųjų skautų mėgstamos jaunimo ir meilės dainos, kuriose yra apdainuojami mergelės ir bernelio santykiai, dainuojamos ir humoristinės dainos.

„Citrinos“ mėgsta dainą „Aš su savo boba išėjau grybauti“. Ji dainuojama visą laiką mušant ritmą: du kartus suplojama į kelius, du kartus – delnais (VDU ER 763 p. 63). Jos dainuoja, paprastai žygio metu, ir „Aš toriejau koiną seną“, kurią bandoma dainuoti žemaičių tarpe (tiesa, dažnai labai netikslia ir iškraipyta). Daina „Kam pastatei aukštą svirną?“ dainuojama kanonu, dažniau ją atlieka merginos.

„Vyšniukų“ mėgstamos dainos „Tykus vakars be vėjo“, „Atskrend sakalėlis“ (pastaroji dainuojama ir kartu šokama, bet šoka tik merginos). Dainą „Per Širvintėlės miestelį“ dažnai dainuoja ir visi skautai, tik prikurta posmą dainuoja „vyšniukai“ vaikinai:

<...>

Jis pats į karužę išjojo
Ir mergą ant ledo paliko,
Oi, valioj valioj Lietuva,
Ir mergą ant ledo paliko.

Dainą baigia tik merginos:

Ir mergą ant ledo paliko,
Vėl ji prie upelio stovėjo,
Oi, valioj valioj Lietuva,
Vėl ji prie upelio stovėjo.
Vėl ji prie upelio stovėjo
Ir kitą bernelį viliojo.

VDU ER 763 p. 84–85

Vyresniųjų skautų dainuojama daina „Ten toli ošia žalia girelė“ („Čigonai“) ir joje minima laisvė, laužai, žaidimai, šokiai, žinoma, atitinka skautų dvasią ir lyg apdainuoja jų stovyklavimą:

Ten toli ošia žalia girelė,
Prie jos čigonai kuria ugnele,
Skamba gitaros, gaudžia trimitai,
Moterys šoka, groja vyriškiai. <...>

VDU ER 763 p. 71

Kai kurios liaudies dainos, šokiai susiję su jaunimo organizacijų ritualais ir leidžiami atlikti tik tam tikrai amžiaus grupei. Pavyzdžiui, šoki „Meškutė“ („Šokam šokam mes meškutę, Meška šoka – kudlos dulka“) šoka tik broliai vyčiai, kitiems skautams tai daryti yra draudžiama²². Apskritai vyresniųjų skautų – tiek vyčių, tiek vyresniųjų sesių – programa yra slapta ir žinoma tik jos dalyviams. Tai lyg paslaptingas žaidimas, turintis savo griežtas taisykles, įvairius tabu, patinkantis vaikams ir jaunimui, intriguojantis jaunesniuosius skautus – taip jie masinami ir skatinami pereiti visas skautų amžiaus pakopas ir tapti visų gerbiamu broliu vyčiu ar vyresniąja sese.

Ritualo elementų galima pastebėti valgymo metu. Skautai ir ateitininkai turi tradiciją bendruose susibūrimuose, ypač lauko stovyklose, prieš valgį sudainuoti dainą „Mes vargstam vargelį ir galo nėra“. Teigiama, kad taip atsirandęs bendrumo jausmas, valgymas tarsi sakralizuojamas. Šią dainą ir paprotį dainuoti prieš kiekvieną valgį skautai perėmė iš žygeivių, tačiau pastaruoju metu ją keičia jau kita:

Prašom tavęs, Dieve,
Iš dangaus aukštybių,
Kad ant šito stalo
Būtų daug gėrybių,
Hei, kad ant šito stalo
Būtų daug gėrybių. (2×3)

Pabaigoje sušunkama: „Skanaus, skanaus, skanaus. Ska-a-anaus! Pasprink!“²³

Paskutinė vakarinio laužo daina – lopšinė – dainuojama susikibus rankomis:

Ateina naktis,
Saulė jau nuslinko
Nuo kalnų,
Nuo miškų,
Nuo laukų.
Saldžių sapnų!
Užmik ir tu.
Dievs yr čia!

VDU ER 763 p. 65

Per skautų laužus, t. y. stovyklų vakarinius pasisėdėjimus, rengiami ir teminiai vakarai, pavyzdžiui, visą vakarą gali būti dainuojamos dainos apie paukščius; vaikai dieną su stovyklose dalyvaujančiais amatų mokytojais pasidaro molines, medines švilpynes ir mėgdžioja paukščių balsus. Jei skelbiamas lyrikos vakaras, ieškoma lėtų, ramių dainų. Bet pastaraisiais metais ypač orientuojamasi į liaudies dainas, kai kuriuose renginiuose dainuojamos vien jos ir išsiverčiama be populiarių grupių dainų²⁴.

Pačių skautų sukurtose ir skautiškomis vadinamose dainose taip pat girdėti perdirbtų liaudies dainų motyvų, artimų skautiškai dvasiai: su stovyklavimu susijusių įvaizdžių, kaip antai kelias, miškas, laužas, uodas, košė ir pan. Pavyzdžiui, daina „Skrido uodas“ dainuojama žygiuojant, gali vesti ir vienas skautas, o kiti tik kartoja jo žodžius:

Vedantysis:	Skrido uodas
Visi:	Skrido uodas
Vedantysis:	Per girelę,
Visi:	Per girelę,
Vedantysis:	Mato skautų
Visi:	Mato skautų
Vedantysis:	Ten būrelį
Visi:	Ten būrelį.
Visi:	Tris dienas esu nevalgęs, Nesilaiko mano kelnės, Bus gražu gražu gražu gražu, Kraujo kvapą aš jaučiu.

VDU ER 907 p. 15

Taip šią dainą dainuoja Marijampolės krašto Prienų tunto Veiverių miestelio skautai. Bet daina turi ir variantų. Štai kaip ją dainuoja Kauno krašto Eigulių tunto „vilkiukai“²⁵:

Skrido uodas per miškelį,
Mato judant jis taškelį,
Tas taškelis raudonuoja,
Mažą uodą jis vilioja.

Priedainis: Aš tris dienas esu nevalgęs,
Nesilaiko mano kelnės,
Bus gražu gražu gražu gražu,
Kraujo kvapą aš jaučiu.

Toliau dainuojama: „Skrido uodas per upelį, Mato plaukiant jis žuvelę“ (uodžiamas silkės kvapas).

Skrido uodas per laukelį,
Mato bėgant mažą pele,
Ta pelytė kad suriko,
Tai net uodas apsi...

(jei šalia nėra mažųjų skautų, dainuojamas ir paskutinis žodis).

Skrido uodas per girelę,
Mato skautų jis būrelį:
Skautai verda savo košę,
Muša uodus atsilošę.

Priedainis: Aš tris dienas esu nevalgęs,
Nesilaiko mano kelnės.
Bus gražu gražu gražu gražu,
Jau kudašių aš nešu.

VDU ER 763 p. 87–88

Klaipėdoje kandidatės į vyresniąsias seses, dainuodamos dainą „Sėjau žirnius ir pupas“, dar ir šoka, o šokio choreografijoje yra ir liaudies šokio elementų. Kitose draugovėse šią dainą dainuoja visi skautai. Mėgstama ji ir ateitininkų. Ši daina taip pat turi keletą variantų.

Skautų variantas: Ateitininkų variantas:

Sėjau žirnius ir pupas
Į juodąją žemele,
O u o padabudam,
Dam dam padabudam. (2×2)

Sėjau žirnius
Ir pupas
Į juodąją žemele,
O o pada bu dam bam.

Ir sudygo žirniai,
Ir sudygo pupos,
Ir atskrido varnos
Lesti žirnius ir pupas.

Ir išdygo žirniai,
Ir išdygo pupos
Iki sesės saulės,
Iki broliuko mėnulio.

Aš paskelbiau karą
Visoms pasaulio varnoms,
Kad apginčiau daržą,
Savo žirnius ir pupas.

Ir atskrido paukščiai,
Ir atskrido varnos,
Ėmė lesti žirnius,
Ėmė lesti pupas.

Ir užaugo žirniai,
Ir užaugo pupos,
Džiaugias mūsų širdys –
Varnų nebėra.

Aš paskelbsiu karą
Viso pasaulio paukščiams,
Kad apginčiau
Savo mylimiausią daržą²⁶.

VDU ER 763 p. 90

Per kalendorines šventes – Užgavėnės, Velykas, Rasas, Kalėdas – dainuojamos folkloro ansamblių išpopuliarintos dainos, kurių po keletą moka kiekvienas skautas, taip pat mėgstami įvairūs liaudies šokiai ir žaidimai.

Skautai rengia dainos konkursą „Gražių dainelių daug girdėjau“. Pirmiausia organizuojami atrankiniai turai, o sausio mėnesį vyksta baigiamasis konkursas. Šįmet vykusiame VII konkurse dalyvavo maždaug 40 grupių iš visos Lietuvos, jas sudarė apie 300 jaunųjų atlikėjų²⁷. Pastaraisiais metais iš pristatomų dviejų dainų viena būtinai turi būti to krašto, kuriam atstovaujama. Taigi vyksta ir savotiškas rungtyniavimas – visi stengiasi rasti kuo senesnę, retesnę ir gražesnę liaudies dainą.

Skautų šūkliai

Kaip trumpųjų pasakymų žanro pavyzdį reikėtų paminėti ir skautų šūklus, atliekančius žaidybinę funkciją. Jie skanduojami įvairiomis progomis: jais pradedami ir baigiami renginiai, pažymimi išimintini dienos ar stovyklos įvykiai, kas nors pajuokijama, pagerbiama ir pan. Jaunesnieji skautai, „vilkiukai“, be visų kitų skautui išmokti privalomų dalykų, yra mokomi kurti ir šūklus.

Kai kuriuose šūkluose atsispindi skauto dvasia, jų vienybė, ypač pastebima didesnėse skautų stovyklose, susibūrimuose: „Oi vija pinavija, Lai gyvuoja seserija ir brolija!“, „Laužas, liepsnos ir gamta – Mūsų skautiška šeima!“, „Skautai, miškas, stovykla, Lai gyvuoja skautija!“ (VDU ER 763 p. 116). Pats populiariausias tarp skautų:

Miškas – ššššš,
Laužas – tra ta ta,
Uuu – aaa
Skautija!
VDU ER 763 p. 116

Yra ir šmaikščių, skautų gausą ir jėgą pabrėžiančių šūklių: „Šimtas skautų susirinko, net pakalnės medžiai linko!“, „Kaune skautai susirinko, net šaligatvis įlinko!“²⁸

Ypač daug šūklių prikuriama stovyklose, tada jų turinys gali atspindėti kokį nors išskirtinį vienos dienos įvykį: „Velniakoją mums pakišo, guzas ant kaktos iškiolo!“, „Čiko riko, čiko riko, ši stovykla mums patiko!“ (VDU ER 907 p. 12), „Oi tai buvo, tai nutiko, sesė brolių susitiko!“ (VDU ER 763 p. 116), arba jais paprasčiausiai kas nors pašiepama: „...nešė skautas nepilną kibirą vandens, o praeinančios pro šalį skautės jau ir šaukia: „Bravo vyras, bravo pipiras!“, atnešė mažai malkų – vėl sukuriamas koks nors šūklis“²⁹.

Kiti šūksniai yra šiaip linksmi šuktelėjimai, skanduojami tarp programų ar dainų prie laužo ir pakeliantys susirinkusiųjų nuotaiką: „Vis bum, patiko mum!“, „Rūgštūs barščiai, sumuštiniai ir kakava, ir kopūstai!“ (keturių grupių mėgdžiojamas traukinio važiavimas), „Rič rač ruč – ir aš čia!“ (mėgdžiojamas keturių grupių čiaudulys; VDU ER 763 p. 116) ir t. t. Kartais šūklių skandavimas būna ir mažų konkursų dalis – žiūrima, kuri grupė garsiau šaukia. Dar kiti šūkliai padeda sutelkti dėmesį: „Tiku taku, tiku taku, Klausomės, ką sesė sako!“ (VDU ER 763 p. 116).

Po kiekvieno žygio prieš išsiskiriant skanduojama „Ciku caku“ formulė:

Ciku caku, ciku caku,
Hei hei hei,
Kumpis dešra, kumpis dešra,
Lašiniai.
Mūsų dainos skamba,
Pabučiuok į bamba,
Viso gero, viso gero, viso gero.

„Ciku caku“ formulė perimta iš žygeivių. Jie autorystę priskiria sau³⁰. Šią formulę žygeiviai nuo seno dainuoja baigę žygį prieš skirstydami namo: sustoję ratu, paima vieni kitiems už dešiniojo nykščio ir kilnodami rankas aukštyn žemyn skanduoja žodžius. Tariant paskutinį skiemenį, rankos smarkiai iškeliamos į viršų ir pasileidžiama, visi sako „ate“ ir išsiskirsto³¹.

Skautų grandžių pavadinimai

Siekį pažinti etnines tradicijas rodo skautų grandžių pavadinimai. Organizacijos vadovybės yra nutarta, kad skautų draugovės vardas turįs būti koks nors asmenvardis, tunto – vietovardis, skilties – gyvūno pavadinimas.

Daugelio draugovių pavadinimais pasirenkami lietuvių dievų ir mitinių būtybių, kunigaikščių, žymių istorinių asmenybių vardai: yra Perkūno, Jundos, Andajos, Saulės, Mildos, Vaivos, Vaivorykštės, Žemynos, Gabijos, Austėjos, Pajautos, Ragučio, Rasos, Aitvarų, Gedimino, Mindaugo, Skomanto, Radvilų, Mykolo Radvilos Juodojo, Barboros Radvilaitės draugovės. Populiarus Marijos Gimbutienės vardas. Mokslininkė irgi buvo skautė, todėl daugelis draugovių nori vadintis jos vardu.

Kokios yra vardo pasirinkimo priežastys? Saulės vardo pasirinkimą, pavyzdžiui, lėmė keli motyvai: visos šios draugovės narės buvo mergaitės, jos ryšėjo geltonus kaklaraiščius, be to, toks pavadinimas joms pasirodė linksmas ir trumpas. Perkūno vardas pasirinktas dėl to, kad šis dievas asocijuojasi su jėga.

Viena draugovė pasirinko Jundos, karo deivės, vardą. Prieš tai juos išdraskė, išskirstė, tai jie prižadėjo, kad kai vėl susiburs, tai nusiteiks labai karingai. Pasidarė labai gražią vėliavą su deivės juodai raudonu siluetu. Karinė dvasia ir disciplina labai jautėsi ir labai tiko: pas juos buvo „lygiuot“, „ramiai“. Kaip sako patys skautai, tuo reikia gyvent. Viena vyr. sesė turi išsirinkusi deivės Brėkštos pavadinimą – ji jį duos savo kuriamam būreliui. Brėkštos todėl, kad tai sutemų deivė, asocijuojasi su paslaptinumu – vyr. sesių programa iš tiesų labai uždara ir žinoma tik joje dalyvaujančioms merginoms³².

Tuntų pavadinimai – vietovardžiai – paprastai pasirenkami pagal gyvenamas vietas, piliakalnius: Salduvės, Pažaislio, Kauno pilies, Kernavės, Sūduvos, Dainavos, Pilėnų, Skaisčio ir t. t.

Kiekvienoje draugovėje skautai dar dalijasi į skiltis, tarp kurių, net ir tos pačios draugovės viduje, vyksta varžytuvės, nes geresnės, aktyvesnės skiltys turi daugiau šansų dalyvauti respublikiniuose renginiuose, konkursuose, kur nors išvažiuoti. Skilčių pavadinimai pasirenkami irgi apgalvotai, nes kiekvienam, išgirdusiam skil-

ties pavadinimą, jis turi būti informatyvus, tapti tos grupelės simboliu. Dėl to mėgstami gyvūnų, turinčių išskirtinių savybių ir laikomų jėgos, galybės ar gudrumo simboliais, pavadinimai, taip atsiranda Taurų, Lokių, Erelių, Tigrų, Liūtų, Lūšių, Bebrų, Voverių, Žalčių, Bičių ir kt. skiltys. Pasirenkami ir šmaikštesni, pavyzdžiui, Lapinų, Erkių, pavadinimai³³.

Apskritai, renkantis kokios nors grandies vardą, vartomos istorinės, etnologinės knygos, peržiūrimi dievų sąrašai, žinoma, taip susipažįstama ir su krašto istorija, mitologija, etninėmis tradicijomis.

Etninės tradicijos ateitininkų veikloje

Kiekviena organizacija kaip vieną iš savo tikslų nurodo rūpinimąsi tautos etninio paveldo populiarinimu ir išsaugojimu. Bet šio tikslo įgyvendinimas labai priklauso nuo kiekvienos kuopos vadovo, grupės narių prioritetų. Kaip vieną išskirtinesnių kuopų, savo veikloje ypač pabrėžiančių etniškumą, reikėtų paminėti Kauno šv. Kazimiero ateitininkų kuopą (vadovė Vida Zulonaitė). Beje, tai pirmoji Kaune susikūrusi kuopa³⁴. Ji turi savo folkloro ansamblių „Sutvaras“, kurio vadovė Laima Kubilienė dalyvauja Kauno etninės kultūros centro ansamblio veikloje ir ten išmoktas dainas parneša į savo vadovaujamą ansamblių³⁵. Folkloro ansamblis yra privaloma šios kuopos ateitininkų programos dalis, todėl jame dalyvauja visi – nuo mažiausio iki vyriausio kuopos nario.

Kuopa švenčia visas lietuvių kalendorines šventes, ir tai nėra vien formalus dalykas. Pirmiausia susipažįstama su tradiciniais šventės papročiais. Kiekvienai šventei rimtai ruošiamasi: kuopos ateitininkai mokosi daryti dirbinius iš šiaudų, Užgavėnių kaukes, įvairiais būdais marginti margučius ir t. t. Stengiamasi, kad lietuvių tradicijos būtų prisimenamos ne tik per šventes, bet jų būtų laikomasi ir kasdieniame gyvenime. Pavyzdžiui, ši kuopa ne tik per Vėlines, bet ištikus metus rūpinasi Kauno Veršvų kapinėse nelankomais kapais – tai kunigų, kitų nusipelnusių visuomenės veikėjų kapai, kurie buvo perkelti iš sovietmečiu Vytauto parke veikusių kapinių ir ilgą laiką stovėjo apleisti ir apžėlę.

Kuopa turi ir dramos būrelį, visi vaikai skatinami išmėginti vaidybos sugebėjimus. Kuriamos literatūrinės-muzikinės kompozicijos, skirtos daugeliui kalendorinių švenčių paminėti. Vienos rodomos tik kuopoje, kitos – savos Šilainių Šv. Dvasios parapijos bendruomenei, Kauno miesto ir kitų rajonų mokyklose, ateitininkų kuopose. Pavyzdžiui, prieš Užgavėnes kuopoje susiskirstoma į būrelius. Kiekvienas būrelis turi pasidaryti kaukes ir paruošti kokį nors bendrą vaizdelį. Panašios improvizacijos reikalauja gana rimtai susipažinti su Užgavėnių papročiais, pasirinktos kaukės funkcija. Tradiciškai Užgavėnių dieną 18 val. parapijos salėje į „Užgavėnių puotą“ renkasi visi persirengėliai. Kaukes vertina komisija, beje, taip pat persirengusi žydais, čigonais, velniais ir kitais personažais. Kiekvienas persirengėlis turi prisistatyti: vertinama ne tik kaukė, apranga, bet ir persirengėlio vaidyba. Paskui pasirodo kaukių grupės. Visas sceneles jungia iš anksto išrinktas renginio vedėjas. Šventė kasmet būna vis kitokia, kupina netikėtumų ir improvizacijos. Po gražiausios kaukės rinkimų

vyksta linksma vakaronė. Kuopa prieš aštuonetą devynetą metų per Užgavėnes dar lankydamas kauniečius, bet pastaraisiais metais to atsisakyta. Dabar šventė rengiama parapijos žmonėms, joje dalyvauja vaikų artimieji, Šilainių bažnyčios choras.

Švenčiamos ir kitos šventės – Kūčios, Trys karaliai, Velykos, Rasos. Pastarosios švenčiamos su visomis pagrindinėmis apeigomis ir ritualais. Kadangi birželio mėnesį vyksta ateitininkų vasaros stovyklos, dažniausiai ten jos ir švenčiamos. Taigi į Rasas susirenka apie šimtas įvairių Kauno miesto kuopų ateitininkų.

Kryptinga kuopos veikla yra tinkamai įvertinta. Šv. Kazimiero ateitininkų kuopa, turinti aiškią etninę pakraipą, jau du kartus (1995, 2000 m.) yra pelniusi geriausios metų kuopos vardą.

Kitos kuopos ne pačios organizuoja šventes, bet linkusios šlietis prie folkloro ansamblių rengiamų švenčių bei vakaronių. Panašiai elgiasi Vilniaus ateitininkai, kurie per kalendorines šventes dažniausiai prisideda prie folkloro ir kitas tautines tradicijas Pavilnio regioniniame parke puoselėjančio Liudo Augaičio.

Vaišvydavos šv. Cecilijos ateitininkų kuopa garsėja chorinio dainavimo tradicijomis, dabar čia veikia dainavimo studija, propaguojanti estradinį dainavimą. Kuopos vadovė L. Botyrienė prisipažįsta, kad norėtų suburti folkloro ansamblį, bet trūksta dainuojančių vaikų – daugelis jų jau dainuoja jos vadovaujamame chore. Ir šioje kuopoje pagal išgales stengiamasi švęsti kalendorines šventes. Tiesa, ne per seniausiai jos nariai Rasas švęsdavo su Antano Bernatonio vadovaujamu Lietuvos veterinarijos akademijos folkloriniu ansambliu „Kupolė“, tačiau 2004 m. pirmąkart šią šventę su visomis apeigomis ir ritualais kuopa rengė pati. Šventei skirtų dainų išmokti nespėjo, todėl dainavo iš lapelių, bet pastebėjo, kad toks dainavimas – nei šis, nei tas, šventė praranda dalį sakralumo, vientisumo, tikrumo. Kuopa nori gausinti savąjį Rasų repertuarą, pasiruošti šventei dar rimčiau³⁶. Taigi žmonės patys intuityviai junta, ko jiems labiausiai reikia.

Apskritai visi ateitininkai savo susibūrimuose, stovyklose rengia liaudiškų šokių vakarones, kiekviena jų šventė – tiek specifinė ateitininkiška, tiek tradicinio lietuvių kalendoriaus – baigiasi vakaronėmis su liaudies šokiais ir rateliais, kuriuos moka kiekvienas aktyvesnis ateitininkas.

Dalis žmonių neapsiriboja viena organizacija, spėja ir nori dalyvauti visur. Tai jiems nesukelia jokio nepatogumo, bet padeda tobulėti, pažinti, geriau suprasti save ir pasaulį.

Išvados

Apžvelgus jaunimo organizacijų (daugiausia skautų ir ateitininkų) veiklą etninės kultūros srityje, galima pastebėti, kad ji ryškiausiai pasireiškia kalendorinių švenčių – Kūčių, Kalėdų, Velykų, Rasų – šventimu. Kaip tik per šias šventes dažnai susieina įvairių organizacijų nariai, jose dalyvauja ir folkloro ansambliai, o liaudies dainos, žaidimai, šokiai bei papročiai ir sukuria jaukią bendruomenišką atmosferą.

Bet kurios organizacijos grupių pakraipa daug priklauso nuo pasirinktos vadovų krypties, nuo į grupę susibūrusių žmonių poreikių. Dėl to ir tarp skautų ir ateitininkų

organizacijų galima rasti grupių su labai ryškia etnine pakraipa. Toks pavyzdys būtų Kauno šv. Kazimiero ateitininkų kuopa, kurios visa veikla yra derinama prie liaudiškojo kalendoriaus. Siekį pažinti lietuvių etnines tradicijas, istoriją, mitologiją rodo ir skautų grandžių pavadinimais pasirenkami lietuvių dievų, mitinių būtybių, istorinių asmenybių vardai.

Liaudies dainos nesudaro daugumos aptariamųjų organizacijų dainuojamajame repertuare. Dažniau dainuojamos populiarių muzikos grupių ir atlikėjų dainos. Be to, daugelis liaudies dainų yra perimamos iš folkloro ansamblių, taigi jų repertuaras būna nusiklausytas, jau dainuotas. Bet populiarias lietuvių liaudies dainas pastaroju metu keičia retesnės regioninės dainos.

Dainų repertuaras priklauso ir nuo vaikų amžiaus. Liaudies dainas labiau mėgsta dainuoti jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikai, vyresnieji renkasi mėgstamų muzikos grupių dainas. Pagal žanrus populiariausios yra vaikų (dažniausiai – formulinės konstrukcijos), jaunimo ir meilės, humoristinės dainos. Kaip teigia organizacijų nariai, renkantis dainą, svarbiausia yra vidinė dainų energija, linksnumas, aiškus ritmas.

Be dainų, organizacijose naudojami, nors kiek rečiau, ir kiti folkloro žanrai. Per renginius žaidžiami liaudies žaidimai, rateliai, šokami liaudiški šokiai. Prie trumpųjų pasakymų žanro reikėtų priskirti ir skautų šūkius, atliekančius pramoginę funkciją.

¹ Autorės tyrimus parėmė Švietimo ir mokslo ministerija (2004 m. jaunųjų mokslininkų stipendija).

² Šnekamojoje kalboje vadinamos *vyrsesėmis*.

³ <http://azuolas.ktu.lt/main/lt/songs/1,22> [žiūrėta 2006-05-15].

⁴ Dainorėlis. [Kaunas], 1998, p. 125, 128, 130.

⁵ Interviu (2005-02-15) su skaute sese Ieva. Užrašė L. Anglickienė. Medžiaga saugoma Vytauto Didžiojo universiteto Etnologijos ir folkloristikos katedros rankraštyne (toliau – VDU ER). Byla nr. 1160.

⁶ Rinkinėlio parengėjai liaudiškomis pavadino 27 dainas.

⁷ Interviu (2005-02-15) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

⁸ Giesmynas-dainynas. Sudarė Aliutė Permiakova, Laimis Stankevičius. Vilnius: Studentų ateitininkų sąjunga, 2000. – 271 p.

⁹ Informacija gauta elektroniniu paštu susirašinėjant su ateitininke Aliute Malinauskiene (jos laiškas rašytas 2004-09-09).

¹⁰ <http://www.akademikai.lt/Dainos/k.html> [žiūrėta 2006-05-15].

¹¹ <http://vilnius.ateitis.lt/senas> [žiūrėta 2006-05-15].

¹² <http://azuolas.ktu.lt/main/lt/songs/> [žiūrėta 2006-05-15].

¹³ <http://turistas.vgtu.lt/dainos/index.html> [žiūrėta 2006-05-15].

¹⁴ *Laima Anglickienė*. Jaunimo kultūrinė rezistencija sovietmečiu: žygeivių klubas „Ąžuolas“. – Kauno istorijos metraštis, t. 4. Kaunas, 2003, p. 165–176.

¹⁵ Interviu (2004-04-27) su skaute sese Ieva. Užrašė L. Anglickienė (VDU ER 1160).

¹⁶ Straipsnio autorė dalyvavo Kauno miesto ateitininkų kuopų Vėlinių minėjime, vykusiame Kauno Vaidoto pagrindinėje mokykloje 2004 m. spalio 26 d.

¹⁷ Interviu (2004-04-27) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

¹⁸ Interviu (2004-10-06) su Vaišvydovos šv. Cecilijos ateitininkų kuopos vadove Laima Botyriene. Užrašė L. Anglickienė (VDU ER 1160).

¹⁹ Interviu (2004-04-27) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

²⁰ *L. Anglickienė*. Min. veik., p. 165–176.

²¹ VDU ER 763. Medžiagą užrašė ir šifravo Ieva Vosyliūtė 2003 m.

²² Interviu (2004-04-27) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

²³ Interviu (2005-02-15) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

²⁴ Interviu (2004-04-27) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

²⁵ Atlikimo būdas yra panašus kaip pirmiau cituotas šios dainos variantas. Dainą veda vienas skautas, o kiti pakartoja jo žodžius:

Vedantysis: Skrido uodas
Visi: Skrido uodas...
Priedainį dainuoja visi kartu.

²⁶ <http://vilnius.ateitis.lt/senas/> [žiūrėta 2006-05-15].

²⁷ D. B. Skautiškos dainos konkursas mokykloje. – Žvilgsniai: „XXI amžiaus“ priedas jaunimui. 2006 vasario 10, Nr. 2 (75), p. 4.

²⁸ Erkių skiltis. Mintis pamąstymui... – <http://www.silute.lt/skautai/projektai/erkes/nuotai.html> [žiūrėta 2006-05-15].

²⁹ Interviu (2005-02-15) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

³⁰ <http://azuolas.ktu.lt/main/lt/songs/1,24> [žiūrėta 2006-05-15].

³¹ KTU žygeivių klubas „Ažuolas“. Tradicinės šventės. – <http://azuolas.ktu.lt/main/lt/about/celebrations/> [žiūrėta 2006-05-15]; interviu (2002-12-18) su žygeiviais Danute ir Šarūnu Borutomis (VDU ER MK F2.B2.24).

³² Interviu (2004-04-27) su skaute sese Ieva (VDU ER 1160).

³³ <http://www.skautai.lt> [žiūrėta 2006-05-15].

³⁴ Kuopa įkurta 1989 m. sausio 22 d. Pagal įkūrimo datą Lietuvoje ji yra trečioji.

³⁵ Interviu (2005-02-21) su Šv. Kazimiero ir S. Lozoraičio ateitininkų kuopų vadove, mokytojų ateitininkų „Šviesos“ korporacijos pirmininke Vida Zulonaitė. Užrašė L. Anglickienė (VDU ER 1160).

³⁶ Interviu (2004-10-06) su Vaišvydavos šv. Cecilijos ateitininkų kuopos vadove Laima Botyriene (VDU ER 1160).

TRACES OF ETHNIC CULTURE IN THE ACTIVITIES OF YOUTH ORGANIZATIONS

LAIMA ANGLICKIENĖ

Summary

The article discusses folklore performed by Lithuanian youth organizations (scouts, members of Ateitis Foundation, and hikers). The author focuses on the spread of Lithuanian folksongs in their repertoire, also taking into account the general usage of the whole Lithuanian ethnic heritage in their contemporary activities.

Directions taken up by various groups in any organization largely depend upon the goals promoted by its leaders and upon the needs of the group members. Therefore among these youth organizations, certain groups characterized by a marked ethnic orientation could be spotted, e.g. the St. Kazimieras group of Ateitis Foundation in Kaunas, lead by V. Zulonaitė.

The most distinct traces of ethnic culture are to be found in calendar festivals, celebrated by many groups. Occasionally, in order to get better skilled in folk customs, folksongs, games and dances, the groups would invite folklore ensembles to join them during these festivals.

The folksongs do not comprise the major part of the total singing repertoire of the organizations in question. Moreover, their performance may be regarded as that of the second or third order, because they adapt these songs from the folklore ensembles, which had in turn sifted them through. Still, the most popular Lithuanian folksongs tend to be recently replaced by some more rare and regional ones.

The song repertoire is defined by the age of the kids. Junior pupils particularly favor the folksongs, while teenagers prefer pieces by popular music groups. According to the genre, the most popular are children songs (most frequently the rhymes), the youth and love songs, and humorous songs. As observed by the members of the organizations, the choice of the song depends on its inner energy, liveliness, and clear rhythm. Along with songs, other kinds of folklore are also used in the organized activities, although less frequently. Folk games and rounds are played and folk dances performed during various festive occasions. The short forms of folklore could be enriched by scout slogans, serving to perform an entertaining function.

Gauta 2006-09-25